

ایده های نو در ترویج نماز

از آنجایی که اجرای هر برنامه ای باید جذاب و خالی از افراط و تفریط و رعایت نکات تربیتی باشد، در اینجا به چند ایده نو در زمینه ترویج نماز اشاره میشود:

- ✓ برگزاری اردوهای سیاحتی زیارتی با موضوع نماز ویژه کودکان و نوجوانان (حرم حضرت عبدالعظیم، امام زاده صالح)
- ✓ برداشتن هرگونه عامل اجبار یا کنترل نماز در مدارس و اداره جات
- ✓ نظرسنجی و ایده گرفتن از کودکان و نوجوانان در مورد راهکارهای افزایش جذابیت و ترویج نماز در مدرسه ، بین دوستان و خانواده
- ✓ تشویق دانش آموزان در مدرسه به تحقیق در مورد فواید و آثار مثبت نماز بر زندگی و سلامتی و بیان آن در برنامه های صبحگاهی یا مراسم های مختلف و اهدای جوایز به محققین
- ✓ مردم بویژه کودکان و نوجوانان را با معانی و تفسیر قرآن بیشتر آشنا کنیم/ و سعی کنیم از تفاسیری استفاده کنیم که صحیح تر و در عین حال شیوا ترین و ساده ترین بیان را داشته باشند تا برای قشرهای مختلف قابل درک باشد . وقتی شیرینی و حلاوت قرآن با درک واقعی آیات و معانی آن در زندگی جاری شود در واقع مثل این است که بهترین دوست زندگی خود را انتخاب کرده ایم و وقتی این اتفاق بیفتد خودبخود احساس نیاز به صحبت کردن و درد دل کردن و راز و نیاز با این دوست حقیقی و صمیمی که همان نیاز به نماز است بصورت غیر ارادی در زندگی ما و در روح و جسم ما نمود پیدا میکند.

آموزه های دینی و ترویج نماز

امیر المومنین علی علیه السلام در حدیث زیبایی (میزان الحکمه/ج۵/ص ۲۲۶/ح/۸۴۹۸) هشت اثر را بیان می فرمایند، ایشان می فرمایند هر که به مسجد آمد و شد کند به یکی از این هشت چیز دست یابد که ما برای شما این هشت اثر را به ترتیب و همراه با توضیح کوتاهی بیان می نمایم.

۱- نخستین آموزش ها پس از تولد (البته به صورت غیر مستقیم) با گفتن اذان و اقامه در گوش راست و چپ نوزاد، با القای آموزه های توحید، نبوت، امامت و... شروع می شود.

۲- آموزش مستقیم ارزش های دینی از دو سالگی آغاز می شود؛ زیرا حس مذهبی در کودک از این سن آغاز می شود. در ابتدا و به مرور صلوات بر محمد و آل محمد، لا اله الا الله، حب نبی صلی ...علیه و اله، حب اهل بیت علیهم السلام، تلاوت قرآن و خوبی و بدی، وضو، نماز، محرم و نامحرم و... را به کودک بیاموزید.

• نقش زمان و مکان در تربیت دینی

بهترین زمان القای آموزه های دینی، زمان شادابی کودک است. توجه داشته باشید که القای ارزش ها در هنگام خواب آلودگی و اضطراب کودک، نه تنها تثبیتی به دنبال نخواهد داشت بلکه ممکن است مقاومت روانی کودک را نیز در پی داشته باشد.

۱- از زمان شادابی کودک (زمانی که به او هدیه ای می دهید؛ به مسافرت، پارک، دریا، جنگل، کوه، سینما و...) برای آموزش وی استفاده نمایید؛ زیرا موقعیت های زمانی و مکانی خوب، باعث می شود که کودک بدون کمترین مقاومت روانی، پذیرای ارزش های دینی باشد.

۲- سعی کنید آموزش ارزش ها با موقعیت های گوناگون تناسب داشته باشد؛ برای مثال از زمان هدیه دادن برای آموزش شکر و از زمان حضور در جنگل و دریا برای آموزش قدرت و عظمت خداوند استفاده نمایید.

ج- راه کارهای تثبیت آموزه های دینی در کودکان

۱- تداوم والدین در عمل به آموزه های دینی

دینی در کودکان است .

۳- تمرین :امروزه تمرین در صنعت، هنر، ورزش و...نقش بسزایی ایفا می کند که عبادت و ارزش های دینی از این مقوله مستثنا نیست .

بیدار کردن کودک در سحر ماه مبارک رمضان، اعطای صدقه از طریق وبا دست کودکان و ...نمونه هایی از این تمرینات هستند.

۴- حضور در محافل مذهبی: شرکت در محافل مذهبی ایام رمضان، محرم و صفر، دعای کمیل، دعای ندبه و...سبب تثبیت آموزه های دینی می شود.

۵- ارتباط با افراد و خانواده های متدین و مذهبی

۶- الگو دهی مناسب که خود بهترین آموزش است.

۷- تشویق و تحسین، به شرط آنکه حالت مزد و پاداش به خود نگیرد. برای این کار بهتر است تشویق ها یشما اعم از مادی و معنوی (بوسیدن، نوازش، توجه، نگاه محبت آمیز و ...) باشد. سعی کنید تشویق های مادی شما به صورت نامنظم باشد تا سبب تاجرانه شدن عبادت آنان نشود.

۸- آموزش ارزش های دینی را با خاطره خوش برای کودکان همراه سازید و از داد و فریاد و... در این زمینه پرهیزید.

۹- به دلیل عدم مقاومت روانی زیاد کودکان القای ارزش های دینی، تا حدود ۶ سالگی به طور مستقیم، ممکن است؛ اما بهتر است که از این سن به بعد از روش های غیر مستقیم مثل (داستان، شعر، شرح حال بزرگان، فیلم، کارتون و نمایشنامه) استفاده کنید.

★ تجربیات و راهکارهای یک آموزگار برای افزایش جذابیت و ترویج نماز بین دانش آموزان:

از جمله مواردی که از والدین دانش آموزان خواستیم در خانه انجام دهند:

- نماز خواندن در دید بچه ها
- اهمیت دادن به نماز اول وقت
- پخش اذان در خانه از طریق رادیو و تلویزیون
- در صورت امکان حضور در نماز جماعت مدرسه

بعد از طی مراحل فوق و ایجاد انگیزه در عوامل (مدرسه - مدیر - دبیران - والدین) نوبت به اقدامات شخصی رسید. ابتدا در کلاس های درس پرورشی با بچه ها پیرامون نماز صحبت کردم و نظرات آنها را جمع آوری کردم که اگر مربی تربیتی بودند برای رونق دادن به نماز جماعت مدرسه چه می کردند؟ نکات جالبی را بیان داشتند از جمله:

- * شنیدن نظرات دانش آموزان
- * تشویق بچه های شرکت کننده
- * گفتن مسائل و احکام مربوط به نماز در نماز جماعت
- * برگزاری مسابقات احکام در این زمان
- * دادن وقت بیشتر به امر نماز جماعت از طرف مربی و مدیر مدرسه
- * تزئین وزیبا سازی نمازخانه مدرسه
- * تزئین نمازخانه با شعارها، احادیث، آیات و ... دادن فضایی معنوی به آن
- * شرکت دبیران و همکاران و مسئولین مدرسه در نماز جماعت
- * برگزاری مسابقات هفتگی در نماز جماعت و معرفی برندگان و اعلام اسامی آنها
- * اختصاص تابلویی به فعالیت های نماز در مدرسه
- * نصب حدیث به صورت هفتگی پیرامون نماز در تابلوی فعالیت های نماز (حدیث هفته)
- * آموزش تصویری نماز و نصب آنها در کریدور آموزشگاه
- * آموزش عملی نماز با همکاری مدیر و دبیران دینی و عربی
- * برگزاری مسابقات قرآنی به صورت ماهانه یا فصلی با مدارس شیفت مخالف و معرفی برگزیدگان
- * اهداء جوایزی نظیر کتاب دعا، قرآن، مهر و تسبیح و ...
- * تعیین برنامه اجرایی نماز و افراد مسئول به صورت ماهانه
- * برگزاری برخی از جلسات نماز جماعت در مسجد محله و نزدیک مدرسه
- * شرکت دادن دانش آموزان در نماز جمعه شهرستان
- * شرکت اولیا دانش آموزان در نماز جماعت مدرسه
- * پخش اذان از بلندگوی مدرسه توسط دانش آموزان مودن
- * استفاده از کامپیوتر در آموزش نماز برای ایجاد جذابیت بیشتر

- * نصب عکس های دانش آموزان در نماز جماعت در کریدور مدرسه
  - * تجهیز کتابخانه به کتاب های مربوط به نماز
  - * پخش فیلم های آموزنده و عبرت آموز در مورد تأثیر نماز در زندگی
  - * معرفی نرم افزارهایی در مورد نماز
  - * بردن سی دی های آموزش نماز در کلاس و معرفی و تشویق دانش آموزان به خرید آنها
  - * تهیه برنامه آموزشی آموزش وضو ، نماز و تیمم با استفاده از برنامه پاور پوینت و اجرا در کلاسهای در س
- پرورشی
- * اختصاص موضوع انشاء درباره اثرات نماز خواندن

نتایج حاصله از بکارگیری راه حلها:

- بعد از بکارگیری موارد فوق در طی یک سال تحصیلی و به مرور نتیجه برای همه ما (مدیر و دبیران و اولیاء) بسیار جالب و شگفت انگیز بود:
- تعداد اندک دانش آموزان شرکت کننده در نماز جماعت (۲۰ نفر از ۱۳۰ نفر) به نزدیک به ۸۰ نفر دانش آموز رسید، بدون اینکه اجباری در کار باشد.
  - شرکت کنندگان با آمادگی و بدون اتلاف وقت و از قبل وضو گرفته در نماز جماعت شرکت کرده و بدین وسیله وقت زیادی از دبیران و برنامه کلاسی آنها گرفته نمی شد.
  - مسابقات برگزار شده در بین شیفت های متفاوت حاکی از بالا بودن سطح اطلاعات دانش آموزان بوده.
  - کسب مقام های عالی در مسابقات فرهنگی و هنری احکام، اذان و انشاء نماز در آن سال در سطح شهرستان و استان.
  - پرسشهای متفاوت دانش آموزان در مسائل مختلف حاکی از انگیزه زیاد دانش آموزان در این زمینه بود.
  - شوق و ذوق والدین و خرید جوایز برای دانش آموزان و اهدا به مناسبت های مختلف.
  - بچه های شرکت کننده در نماز جماعت برقرائت صحیح نماز مسلط شدند.
  - دانش آموزان زیادی بوسیله ی سایر دانش آموزان و بدون دخالت دفتر و مدرسه به امر نماز جلب شدند.
  - دبیران با رغبت و بدون اکراه (با توجه به نتایج بدست آمده) وقت خود و بخشی از کلاس را به نماز اختصاص دادند.
  - بدون کمترین اشکال تیمم و وضوی خود را انجام می دادند
  - نمایش نامه ای در آخر تنظیم شده است.

به نام خدا

نمایش نامه ی

میهمانی فرشته ها

به مناسبت جشن عبادت دانش آموزان پایه سوم

دبستان شاهد دخترانه امام سجاده (ع)

نویسنده : ماریا مطلبی

آموزگار: خانم مهدوری

بازیگران:

- ۱- ماریا مطلبی ..... (مادر)
- ۲- آرمینا کمالی زاده ..... (دختر)
- ۳- ملیکا عبدلی ..... (شیطان)
- ۴- زینب حاجی محمدی ..... (فرشته)
- ۵- زینب درزی ..... (فرشته)
- ۶- صبا معینی ..... (فرشته)
- ۷- نرگس ملک شاهکوهی ..... (فرشته)

۸- حسنی صفری .....(فرشته)

* نمایش نامه *

موضوع : مهمانی فرشته ها

پرده ی اول

توضیح صحنه :

دو نفر از دانش آموزان در نقش دو فرشته یک پرده را به دست گرفته و آهسته از طرف راست صحنه وارد می شوند و در وسط صحنه می ایستند و حدیث و شعر می خوانند. روی آن پرده به طرف تماشاچیان نوشته شده است :

{ ان الصلاة عمود الدین } همانا که نماز ستون دین است.

یکی از فرشته ها این حدیث را خوانده و یکی دیگر شعر زیر را می خواند:

صبح است، صبح است	الله اکبر
برخیز از جا	یک بار دیگر
پیش از تو برخواست	از خواب بلبل
بیدار گشته	هم غنچه هم گل
با جیک جیکش	گنجشک زیبا
پیش از تو گفته	شکر خدارا
شب را سپیده	بر خاک افکند
وقت نماز است	برخیز فرزندان

همزمان با حرکت پرده دو نفر که نقش های اصلی نمایش را دارند { یک مادر و یک دختر } در پشت پرده حرکت می کنند. به طوری که تماشاچیان متوجه آنها نشوند و در فاصله ای که دو فرشته در وسط صحنه ایستاده و حدیث و شعر می خوانند مادر و دختر برای نمایش آماده می شوند. مادر روی سجاده ای رو به قبله می نشیند و دختر در گوشه ی اتاق با یک بالش و یک ملافه خوابیده است. دو فرشته پس از خواندن حدیث و شعرشان به آهستگی حرکت کرده و و از طرف چپ صحنه خارج می شوند و پس از خروج آنها دیالوگ ها شروع می شود.

دیالوگ ها (مادر= م ، دختر= د)

م: {در حال سلام نماز} السلام علیک ایها النبی ... ، ... و رحمہ الله و برکاته و سپس با تسبیح ذکر می گوید.

م: مریم جون ... مریم ... دخترم ... بیدار شو... دختر گلم وقت نمازه ! بلند شو !

... مریم جون ...مریم جون ... با توام عزیزم !

د: بله...چیه مامان!؟

ش : چیزی نیست مریم، بخواب... با تو نیست

م: بیدار شو دخترم . الان آفتاب میزنه.

ش : خب بزنه ، مگه چی میشه؟!

د: خوب بزنه ! من به آفتاب چی کار دارم. مگه من مزاحمشم؟

م: { با کمی لبخند } دخترم! منظورم اینه که الان نمازت قضا میشه!

ش: نه بابا ، وقت زیاده ... بخواب ... بخواب

د: !... مامان... بذار بخوابم. نماز من چه ربطی به آفتاب داره؟!

م: دخترم! وقت نماز صبح از اذان صبح تا طلوع آفتابه. باید قبل از طلوع آفتاب نمازتو بخونی!

ش: نترس ... دیر نمیشه ... خیالت راحت نماز میخونی . اما فعلا این خواب ناز رو از دست نده بخواب

د: آخه مامان جون خیلی خوابم میاد. چشمم باز نمیشه . چیکار کنم!

م: لعنت بر شیطان ، بلند شو برو وضو بگیر. کاملا سر حال می آی.

ش: شیطان یکدفعه میترسد ، می لرزد و با اضطراب و وحشت عقب عقب میرود و از صحنه دور میشود.

د: چشم مامان جون الان میرم. {دختر از جایش بلند می شود و از سمت چپ صحنه برای وضو گرفتن خارج می شود.}

پرده ی دوم

توضیح صحنه:

دو فرشته از سمت چپ صحنه با پرده ای در دست وارد می شوند و در وسط صحنه می ایستند. این پرده همان پرده ایست که در پرده ی اول استفاده شده اما پشت آن است و حدیث دیگری روی آن نوشته شده است، مثلا حدیث زیر:

{ ان الصلاة تنهی عن الفحشاء و المنکر } : همانا نماز انسان را از بدیها باز می دارد.

یکی از فرشته ها پس از ایستادن، حدیث روی پرده و ترجمه ی آن را می خواند و یکی دیگر شعر در مورد تکلیف یا نماز می خواند. شعر زیر را میخواند :

از باغ جا نمازم آهسته پر کشیدم
رفتم به سوی باغی یک باغ سبز و خرم
دیدم که گل در آن باغ روییده دسته دسته

دیدم کنار گل ها   یک شاپرک نشسته
آن شاپرک مرا دید   پر زد به سویم آمد
او با خودش گل آورد   گل را به چادرم زد
گفتم: به شاپرک جان   این گل چه خوب و ناز است
او شادمان شد و گفت: این گل، گل نماز است

وقتی فرشته ها پرده را به روی صحنه می آورند دختری که برای وضو رفته است در پشت پرده و همراه با آنها برمی گردد. به طوری که تماشاچیان متوجه او نشوند و کنار مادرش می خوابد. فرشته ها بعد از خواندن شعر و حدیث به آهستگی از سمت راست صحنه خارج می شوند در حالی که مادر و دختر روی صحنه کنار هم خوابیده اند و یک ساعت بالای سرشان است. چند لحظه بعد دختر کمی جا به جا می شود و می غلتد. چشمانش را باز می کند و ساعت را برداشته و نگاه می کند. سپس دیالوگ ها شروع می شود.

* دیالوگ ها *

د: { به آرامی می گوید } وقت نمازه!

ش: نه هنوز وقت نماز نشده

د: بهتره مامانم بیدار کنم با هم نماز بخونیم.

ش: ولش کن هنوز خیلی مونده به نماز، یکم دیگه بخواب بزار مامانت هم بخوابه خسته است

د: لعنت بر شیطان ... مامان جون ... مامانی...

ش: در همین لحظه: شیطان، وحشتزده و با عصبانیت و ناراحتی به خود میلرزد و از صحنه خارج میشود.

م: چیه...چی شده دخترم؟ { کمی از زمین بلند می شود } چرا بیداری؟

د: چیزی نشده مامان جون! وقت نمازه. می خواستم با هم نماز بخونیم!

م: ا ... ممنون دختر زرنگم { می نشیند } ... آفرین! تو امروز از منم زود تر بیدار شدی. چی شده که خودت بیدار شدی برای نماز؟

د: آخه این چندروز که نماز خوندم احساس خیلی خوبی داشتم برای همین از نماز خوشم اومده

م: آفرین. درسته عزیزم، نماز به آدم حس خوبی میده چون توی نماز ما با خدا حرف میزنیم برای همینه که بعد از نماز آرامش میگیریم و احساس خوبی داریم. خب، حالا بریم وضو بگیریم و آماده بشیم.

مادر و دختر از سمت راست صحنه خارج شده و چند لحظه بعد با چادر نماز و سجاده بر می گردند. در کنار هم سجاده هایشان را پهن کرده و شروع به نماز خواندن می کنند. در هنگام نماز فرشته ها (هر چهار فرشته) به آرامی دور آنها می چرخند و روی آنها گل می ریزند و پس از نماز هر {۷} نفر رو به تماشاچیان ایستاده و به آنها احترام می گذارند و از یک طرف صحنه خارج می شوند.

پایان